

Sygn. akt I CSK 2330/22

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa Gminy N.

przeciwko W. M.

o ochronę dóbr osobistych,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 czerwca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 11 października 2021 r., sygn. akt V ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 360,-
(trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda Gminy N. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 11 października 2021 r., Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący opart na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytania: 1) czy krzywdzące wypowiedzi o radach gmin (oraz odpowiednio pozostałych jednostkach samorządu terytorialnego), czy nawet radnych jako osób pełniących funkcje publiczne w ramach struktury samorządowej, mogą prowadzić do naruszenia dóbr osobistych (dobre imię, renoma) samej osoby prawnej; 2) czy na gruncie art. 10 ust. 1 i 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. 1993, nr 61, poz. 284) dozwolona

krytyka (pozbawiona cech bezprawności) obejmuje także prawo do czynienia całkowicie nieadekwatnych porównań historycznych, w szczególności poprzez zestawienia demokratycznych instytucji RP z organami reżimów totalitarnych (w realiach sprawy – WRON) odpowiedzialnych m.in. za represje wobec społeczeństwa oraz działalność przestępczą.

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. W lakonicznym wniosku skarżący nie przytoczył ani nie uzasadnił takich argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych. Ograniczył się do sformułowania pytań i zaprezentowania w jego ocenie poprawnych odpowiedzi na nie. W odniesieniu do pierwszego pytania nie wyjaśnił na gruncie jakiego przepisu prawnego występuje podniesiona przez niego kwestia. Nie przeprowadził żadnego wywodu prawnego dla wykazania, że jego wątpliwości stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Nadto sformułowane przez skarżącego kwestie nie mają charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniem w tej właśnie sprawie. Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie.

Oparcie zaś wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl., z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia

8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, niepubl., z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06, niepubl.).

W ocenie skarżącego istnieje konieczność wykładni art. 23, art. 24 § 1, art. 38, art. 43 k.c., budzących rozbieżności w orzecznictwie w zakresie stwierdzenia, czy krzywdzące wypowiedzi o organach osoby prawnej (radach jednostek samorządu terytorialnego) stanowią naruszenie dóbr osobistych – dobrego imienia, renomy – samej osoby prawnej (jednostki samorządu terytorialnego), co legitymuje tenże ostatni podmiot do wystąpienia o adekwatną ochronę. Podniósł, że zaskarżony wyrok pozostaje w sprzeczności z licznymi orzeczeniami, w szczególności z wyrokiem tego samego Sądu z dnia 10 kwietnia 2019 r., I ACa (...), w którym stwierdzono, że „zarzuty kierowane wobec tych organów mogą być traktowane jako zarzuty kierowane pod adresem samej osoby prawnej”.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje, że zachodzi potrzeba wykładni powołanych przez skarżącego przepisów.

Skarżący upatrując przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., pominął, że nie ulega wątpliwości, iż problem dotyczący tego, czy konkretna wypowiedź naruszyła dobra osobiste danego podmiotu oceniana jest w okoliczności konkretnej sprawy. Sformułowana przez skarżącego kwestia dotyczy powstałych *in casu* jego wątpliwości na tle wskazanych przepisów. Sposób zredagowania wniosku wskazuje, że skarżący w istocie pod pozorem potrzeby wykładni art. 23, art. 24 § 1, art. 38, art. 43 k.c., kwestionuje stanowisko Sądu drugiej instancji, który uznał, że sporna wypowiedź pozwanego W. M. nie naruszyła dóbr osobistych skarżącego, akcentując, iż mając na uwadze cały kontekst poczynionego przez pozwanego porównania jego działanie nie było bezprawne. Nie ma zatem argumentów juredycznych przemawiających za potrzebą wypowiedzenia się przez Sąd Najwyższy w sformułowanej przez skarżącego kwestii.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia

z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącego zachodzi również oczywista zasadność skargi w zakresie w jakim obejmuje zakwestionowanie błędnego poglądu Sądu Apelacyjnego, że wypowiedzi o Radzie Gminy (radnych) nie prowadzą do naruszenia dóbr osobistych (renomy) skarżącego.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa, które skutkowałoby oczywistym uzasadnieniem skargi. Z lektury motywów zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd drugiej instancji uznał, że w okolicznościach sprawy nie można przyjąć, że to Gmina N. jest podmiotem, którego dobra osobiste zostały naruszone, jednocześnie wskazując, że w świetle art. 24 § 1 k.c. nie każde naruszenie dóbr osobistych stanowi podstawę udzielenia ochrony prawnej podmiotowi dotkniętemu naruszeniem, warunkiem udzielenia ochrony jest bowiem uznanie danego naruszenia za bezprawne, a biorąc pod uwagę gwarantowaną standardami konwencyjnymi wolność wypowiedzi oraz cały kontekst poczynionego przez pozwanego porównania uprawniony był wniosek Sądu pierwszej instancji o uchyleniu bezprawności działania pozwanego. Zdawkowa argumentacja zawarta w skardze sprowadza się do zaprezentowania przez skarżącego własnej oceny sprawy, kwestionowania rozstrzygnięcia i przedstawienia go jako w subiektywnej opinii skarżącego oczywiście niesprawiedliwego. Skarżący podważa w istocie ustalony w sprawie stan faktyczny i zamierza do jego modyfikacji, zgodnie z przyjętym przez siebie kierunkiem. Nie uwzględnił, że postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarżący, polemizując z ustaleniami i oceną dowodów, zmierza w istocie do zniweczenia publicznoprawnej funkcji skargi i wydania orzeczenia w interesie jednostkowym, w postępowaniu opartym na analizowaniu przeprowadzanych przed Sądami obu instancji dowodów. Analiza zatem wniosku na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, iż Sąd Apelacyjny

ferując wyrok dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.